

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 29)	
Hausenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyitási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet“ előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

A királyi biztos urhoz.

E lapok hasábjain már a mult év folytán föl volt hiva a magas kormányfigyelme az erdélyrézi földbirtokosság visszas helyzetére, melybe a földtehermentesítési ügy késedelmes végelintézése által jutott

Nem a vád és hibáztatás, hanem a sajnosan érzett hátramaradás fájó és a nagy közönségnél általános helyeslésre talált fölajdulás volt az.

Valóhíven volt lerajzolva, hogy mit vesz a földbirtokosság immár másod, harmad ízben a kárpótlás, de legkivált az ügynek évtizedeken át nyuló elintézése által.

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Az 1837-iki erdélyi országgyűlés története.

Békésy Károlytól.

(Folytatás.)

A dolgok tisztább áttekintése czéljából elhallgattuk eddig a hongyülés egy fontos határozatát, azon egyetlen lépését, melyben oda-hagyva a sérelmek meddő terét, az alkotására léptek a rendek, e lépés a magyar nyelvet illető határozat volt. A testvérházában már magasra lobogó nemzeti szellem egy egy sugárt vetett erdély hongyülésére is. Még 1837 nov. 22. és 24-ikán a tanácskozás tárgya volt a magyar nyelven irandó törvények kérdése. A háznak meleg honfui tüztől hevített kisebbsége azt kívánta, hogy az ép akkor felküldendő bódolati t. czikk magyar nyelven szerkesztés-sék; a többséget azonban a nemzetiség érdeke nem tette ily merész-sé s felirat után akart óhajtatásnak érvényt szerezni. Hübben nem jellemezhetjük a hongyülés érzelmeit e tárgy körül, mintha gr. Teleki Lászlónak a vita másod napján mondott beszédét idézzük. „Mint-hogy a szőnyegen levő tárgy, a mint látom,

Ugyancsak e kérdésben történt e lapokban az idén is fölszólalás oly értelem-ben, hogy az alapigazgatóság bár a legnagyobb szorgalommal és közmegelegedésre végzi teendőit; bár a pénztári megletező személyzet ellen semmi jogos kifogást tenni nem lehet, — de a pénztári tisztviselők száma oly szűkmarkulag van megszabva, hogy a munka eredménye — pedig a papirjait váró közönséget csak is ez érdekli és elégítheti ki — sem a méltányos igényeknek, sem a még megoldandó feladatnak meg nem felel.

Van ugyan magány-tudomásunk róla, hogy ez utóbbi fölszólalás nem került el a pénzügyigazgatóság figyelmét s történt némi intézkedés a főnakadás elenyésztesítésére, de a mi történt, hogy nem kielégítő: azt állíthatjuk. Mert hiában szaporítottak a napdíjasak száma, kikre érdemleges munka nem bízható; hiában állítatják be tisztnek egy oly erő, kinek munkájáért a felelősséget ismét csak az eddigi egyetlen liquidáló kell hogy hordozza, s így ennek mindent magának átvizsgál-nia: a félrendszabály itt talán még a semminél is kevesebb.

A kormány, az országgyűlés kimondá, hogy az alapigazgatóságnak ez évben be kell munkáját végeznie. De e czélra az eszközöknek is meg kell lenniök. Már pedig maga az alapigazgatóság sem haladhat munkájában, ha a pénztár nem képes vele lépést tartani s így vagy föl lesz osztatva ez évben az alapigazgatóság — félben maradt munkát hagyva maga után; vagy beosztatva az illető miniszteriumba: az erdélyrézi földbirtokos-nak Budára kell majd zarándokolnia egy-kétszáz forintot érő papirjaiért, vagy költséges mngbizottakról gondoskodnia.

A dolog kézzelfogható vége ez lesz, más nem is lehet; mert midőn az alapigazgatóság által ellátott, a pénztárnál kiállított papirról az értesítvény a fél kezébe kimenvén s a fél nyugtáját liquidatióra benyújtván, még a mult év decem-

alkalmasint azok nézetein dőlend el, kik a jelen t. cikket, még latinul iratni, s az ezutánaknak magyar nyelven szerkesztését felirat után akarják eszközöltetni, annál fogva, nem a vitások hosszabbítása végett, csupán ön magam megnyugtatóására kívánok ezen honunk jövő fejlődését oly közel érdeklő tárgyban egy pár szót szólni. — Kedvezőbb alkalom volt a mostaninál és bár használták volna! Szép s nagy lehetne most a mi tisztünk, olyan, milyen, minden nagytás nélkül szólva, ritka halandónak jut! mert a ki az ideiglenesség bélyegét magán hordó törvényhozás módját legalább nemzetivé változtatja által, az nemcsak könnyűt vált, hanem a törvény különben holt betűibe lelket lehel, s egész nemzete életének egy új elhaladására, reményére nézve a keresztül élt századokat sokkal feljűl muló aeráját nyitja meg, ezért midőn azon szavakat, „honiság“ és „nemzetiség“ e teremben visszhangozni hallottam, reménynyel teli, s azon mély hiedelemmel szólottam fel akkor én is, hogy szent ügyünk győzelme e napot elfelejt-hetlenné teendi előttünk, de megszólaltak mások is, a kedvelt szavakat elnyomta a sok „nem tanácsos“, „nem illendő“, így jobban jó ki“, „így okosabb lesz“ s imp a hideg okosság hogy okosság volt-e? a felett vitatkozni nem akarok, de hogy hideg volt, azt érzem, elnyomta, elfojtotta azt, minek hogy kívánt sikere legyen, hæv kebelből forrón kellett volna világra jönni! Így mi lett ezen napnak követke-zése? azon gyermek, kinek életében hely-

berének 10-ik napján, de a liquidatio még január 22-ére sem készülhetett el: ugyan miként lehetne akkor kilátás, hogy a mostani munkaerővel nem csak a hátralékok letörlesztetnek, hanem a folyó ügyek is mind elláthatók lesznek. Pedig e hiteles részről között eset valószínűleg nem a legkiáltóbb példa állításunk igazolására, — s pedig határozottan állíthatjuk, hogy nem az illető személyzet hanyagsága, hanem a physikai idő hiánya okozója e hátramaradásnak.

Mi az erdélyi királyi biztos szép föladatát úgy fogjuk föl, mint a jó barát-t, ki a testvérek közt támadt pillanatnyi félreértések békés elintézésére vállalkozik. Kihez mindkét fél őszinte bizalom-mal járul, baját, panaszát leplezetlenül elő-adja s ki egy-két szóval képes lecsillapítani, megoldani oly kérdéseket is, melyek elmérgesedve a jó békét, egyetértést, kölcsönös bizalmat áshatnák alá.

Jól tudjuk, hogy a fentebb vázolt baj orvoslása szoros értelemben véve, nem a királyi biztos ur munkakörébe tartozik, de ép oly erős meggyőződésünk az iránt is, hogy neki csak akarnia kell s az orvoslás ki nem maradhat, mert az egésznek megoldása csak annyi, hogy ideiglenesen három, négy oly számtiszt alkalmazandó a pénztárnál, ki teljes képesítettség mellett egész munkásságát az ügynek szentelhesse. És tapasztalatból tudjuk azt is, hogy a királyi biztos ur az erdélyrézi érdekek és specialis szükségletek hív képviselőjéül, támogatójául bizonyítá magát mindekkoráig s épen azért, talán hivatlanul, talán nem épen kifogástalan formában, de mi egyenesen a királyi biztos ur figyelmét kérjük ki a főnakadás iránt, melynek elintézésével bizonynyal szaporítani fogja érdemeit, miket az erdélyi részek irányában eddig is oly bőven szerze magának.

Ha a királyi biztos ur helyes informatiót nyerend ez ügy mibenállása felől; ha széles tapasztalati körében széttekintve

heztettük reményeinket s kinek egy új népet lehetett volna nemzeni, holtan született!

(Folyt. köv.)

Hangok a függöny mögöl.

Motto:

„A színészben nem áll a szó; kibeszél az mindent.“

Hamlet.

Színészetünk jelen siralmas viszonyai közt, hosszannával fogadunk minden oly eseményt, mely biztosítani látszik a jelent s bizalmat gerjeszt a jövő iránt; e kettő együttvéve a színész nyilvánosság előtt folyó életének azon forrása, melyből egy 25—30 évig terjedő színi élet alatt tápot nyer mind az, mit a közönség színészeiben szeret, élvez, un, vagy utál, lelkesen megtapsol, vagy közönnnyel fogad.

Ez állítás egyelőre kissé merésznek látszik, mert mintegy ignorálja a hivatást, ambí-tiót, művészi lelkesedést s többféle másod szűlöttet; melyek azonban biztos existencia (s bár némileg) garantizott jövő nélkül hálátlan mostoha gyermekek szoktak lenni; s lassanként elpártolnak a szegényes apai háztól, maguk után hagyva sok szomorú emlék keserveit, anyagi szükségét, nyomort, mire a kiábrándulás oly arányban nő, a minőben a lelkesedés apad.

Lássuk azonban a dolgot a maga egyszerűségében; fellebbentre a csillámos fátyolt,

latba veti a veszteséget, mely most a földbirtokosságot sújtja és a nyereséget, mely az ügy gyors megoldása által arra háru-land: teljes bizalommal vagyunk, hogy igen, igen sokan fogják velünk együtt emondani: ezt is a királyi biztosnak köszönhetjük!

Egy érdeklött.

Nyiltválasz Bakcsi Ferenz urhoz.

S.-Szt.-György, jan. 17. 1872.

A „Hon“ idei 7-ik számában Sepsi név alatt megjelent tudósításra adandó feleleten munkálva épen, — vettem a Hon 9-ik számát, melyben te, tisztelt barátom, saját neved alatt egy cikket közölsz, melynek főtárgya a háromszéki főjegyzőség, főszereplői pedig csekély személyeink. Miután mindkét czikknek, de különösen az általa irtnak éle kiválóan ellenem van irányozva, nyilt és őszinte válaszatomat egyenesen hozzád intézem, — kérve téged, hogy ezt a Honban is közreadasd, — annál is inkább, mert ebben Sepsi ur is megtalálja a feleletet.

Te, tisztelt barátom, első sorban azt hozod fel ellenem, hogy csőd alatt állanék. Igaz, hogy 1860-ban külföldre történt utazásom alkalmával, ügyeim kezelésével megbízott felhatalmazottam, — távol létemben — a hitelezők teljes kielégítése végett összes vagyonomat rendelkezésükre bocsájtá és azok ki is elégíttettek, még pedig úgy, hogy nekem is maradt annyi felesleg, mennyiből csendesen élhetek. Így tehát nem állok oly szegényteljes csőd alatt, milyennek tudósítáid kívántak fölmutatni, s becsületemhez nem fér semmi szenny. Erről tanuskodik Ns. Háromszék törvéyszékének Sepsi-Szent-Györgyön, 1870. július 23-án 3940. polgári sz. a. kiadott végzése.

Hogy miért és miként jutottam ily helyzetbe: arra nézve hivatkozom azon férfiakra, kikkel együtt élve, működve, — ifjuságotam és vagyonom nagy részét áldoztam azért, — mit Arany János oly szépen fejez ki, azon mindent mondó szavakkal:

Csörgése szóljon, hogy kikért!

És szóljon az, hogy — hallgatók....

Légy meggyőződve arról, hogy, ha más-képen állana az ügy, nemcsak az ellenzék sorai közül, de saját pártomból is akadt volna egyén, ki ezt felhozta — s ezzel a jelöltségnél elejtett volna.

mely a színész magán életét saját szerű szívár-vány színekbe burkolja, s a néző vizsga szeme elé abból vajmi keveset vagy éppen semmit sem juttat, oly alakban, hogy abból a színész beléletére egy parányi tisztán világító sugár essék; mert a színész a költő commentatora, eszméinek magyarázója, végrehajtóeszköze, mit tartozik tehát a többi a közönségre? Kinek van arra gondja, hogy a színész minő tárházakból szedi elő a föltálati szellemi edeleket, s hogy a közönség műélvezetének a színész kedélyében elhelyezett éléskamrája minő állapotban van?

Nyissuk fel tehát a napvilágtól elzárt eme rejtett üreget, s engedjünk egy pillantást a színész kedélyvilágára, hol ő a művészet és közönség számára feldolgozandó anyagot elhelyezve tartja.

A dramaturgia a—b—c-je szerint a színész a színpadon egy eszmét képvisel, oly eszmét, melyet a költő bizonyos kitűzött czél elérésére egy jellem által művében érvényre emel; ezen eszményített jellem hüvelye a színesi individuum.

A lámpa sor mögött tehát, ha a függöny fölgördült A vagy B megszűnt A, v. B, lenni, hanem azon egyén, kit a költő fantasi-ája alkotott, s kinek a néző előtt három óra alatt be kell mutatni egy darab életet a művészet prysmáján átszűrt fénysugarakkal megvilágítva.

Mindenesetre magasztos feladat, s ki ezt tüzte maga elé életcéllul, ép oly derék nap-

Második vádát ellenem, hogy minősítve nem vagyok, mert jogot nem végeztem. Ez annyiban áll, hogy rendes iskolák után ezt, — a forradalomra következő korszak alatt, — mely mindenre oly szomorú, rám és családomra nézve pedig épen gyászos és végzetes vala, — nem tehetem. De hogy magamnak a kellő ismereteket megszerezni óhajtottam, hogy azoknak színvonalán állók: tanúsítja első aljegyzőnek lett megválasztásom; s mint ilyen, hogy valamint a volt tisztség, úgy a képviselő bizottmány körében is, a főjegyzői teendőket teljesítettem, — mi engem a XLII. t. cz. értelmében teljesen minősít, minél fogva jogosan pályáztam és jelöltettem is ki.

Hogy te miért nem jelöltetted ki, — azért felelős én annál kevésbé lehetek, mert jelöltségedet magam is óhajtottam. Óhajtottam pedig azért, mert én, mint jobboldali pártjelölt, többségben éreztem s tudtam magamat, s bár ezekben azt írod, hogy irántad „csaknem osztatlan óhajlás” nyilvánult, im lássuk a számarányt a maga valóságában, megjegyezve, miszerint pártod — az ellenzék — a választástól távolmaradását mondta ki: — Háromszékben van 190 bizottsági tag; szavazati jogával élt 149; főjegyzőségre szavazott: 120, ebből nyertem én 117-et; eszerint jelöltséged esetében is az „osztatlan” bizalomból nekem is jutott volna meglehetősen rész.

Ide kell tehát levonni tisztelt barátom tudósítónak is hitelüket, ki jóhiszeműségedet ámitólag, saját önző céljaikra felhasználják — s a statutur is lehullató éjzenéseket hallatnak ott, hol csekély ellenzék lármázott a nagy többséggel szemben.

Hogy megtámadod a jelölő bizottságot, — hagyjál! — de, hogy annak törvényszerűségét tagadod, ezt ismét csak tudósítói félrevezetésének tulajdonítom, — hisz nyílt dolog az, miszerint Donáth megbízatását — zajos követelésre — azért fogadta el, mert még törvényszerű esküjét nem tette volt le, és így még fogadhatott el kiküldetést.

A mi illeti a gróf Kálnoky főispán ellen szórt alaptalan gyanúsításokat, ez ellen, ő védelemre nem szorult ugyan, — kinek a közügyekben hazafiasan folytatott eddigi pályája, valamint magán élete is: nyílt! Mindazonáltal tiltakozom a közvélemény előtt, higgadt érzelmi polgártársaim nevében, minden ellene szórt rágalom ellen, hanem elvárjuk tőled, tisztelt barátom, azon leleplezéseket, melyeket ígérél; sőt magam is rajta leszek, ha vannak hibák és visszaélések, hogy azok fölfedeztessenek; mert a közügyek iránti kötelesség és hazafi indulatban magamat megelőztetni senki által nem engedhetem.

Azon intő és felhívó szavaira, melyeket a „székelyekhez”, mint különleges kaszt-

számos a nemzetnek, mint ki ezek anyagi jóléte fölött őrökdi s arra közremunkál.

Ismerve a célt, ismerjük meg az eszközt is, mely annak kivételre a színész rendelkezése alatt áll; — ez eszköz maga a színész, — testének, lelkének, szívének, szóval egész énjének együttességében.

Kit az alkotó fogékony lélekkel, romlatlan szívvél, ép kedéllyel, élénk képzelő tehetséggel, ajándékozott meg: s ki iránt az anyja természet sem volt adományaiiban szűkmarku, az lelki tehetségeit a testiekkel párosítva megvalósíthatja a költői független fantasia szüleményeit, azon lényeket, kik „egy magasabb világrendhez tartoznak, s a szellemi világ törvényeinek bódolnak.”

Ez a színész magán és szinpad életének magasabb feladata, — ennek végrehajtására szenteli a lelkiismeretes színész életét, s ennek a jutalma muló dicsőség, hervadó virágok, elhangzó taps, s mint Egressy Iflandból idézi: időelőtti mély redők, szomorú kilátás az élet alkonyára, — és kora sir.

De hagyjuk e setét árnyalt képét a jövőnek, melyet jóltevő homályba burkol az idő; s illusztráljuk a jelent.

S itt visszatérünk a főntebbi pontra: lássuk a színész kedély-világát, hol ő a művészet és közönség számára a feldolgozandó anyagot elhelyezi.

A művészi alkotás első és nélkülözhetlen tényezője a kedély, a lélek azon vegytanilag meg nem határozható alkatrésze, melyet a külvilág benyomásai először érintenek, s mely a magán életben épen úgy, mint a költő által alkotott világban minden elhatározás és cselekvés főrugóját képezi.

A kedély a színész legbecselebb kincse, melyet a romlástól s fogékonyágának eltompulásától megóvni, a színész művészi életének első és legfontosabb kérdése.

Az élet ezer apró bajai egyrészt villanyozó hatással vannak a kedélyre, s a zsi-bba-

hoz intézél, teljes öntudattal ezt válaszolom: hogy én is, és minden családjá a Székelyföldnek, épen oly székelynek tartjuk magunkat, mint bárki más; és bármikor hangzott az a szó: „előre székelyek!” hogy azt kivétel nélkül mindnyájan követék. Ezt tudja maga a történelem! És hogy a székely családnak vagyok tagja, bátran hivatkozhatom atyáim tetteire és nevére, büszkén azon sirra, mely a marosvásárhelyi Posta-rétén „a három elvérzett székely-vértanuk” egyikéül saját testvérem porait takarja!.....

És hogy ezen tettek emlékeért elismerő tehetségem és hazafi indulatom iránti bizalommal viseltetett Háromszék közönsége; fogadja részemről is hálás köszönetemet. S legyen meggyőződve minden egyes polgára, hogy a megnyit birok és tudok, annyit fogok is érte áldozni — mint az oly sok alkalommal háttározottan, minden dicsvágytól mentve, felajánlottam, s megtenni, meg is kíséreltem.

Isten veled!

hazafi szolgád,
Horváth László.

BELFÖLD.

Marosszék jan. 20.

Marosszék főkirálybírája jan. 10-én nyitá meg az új bizottság első ülését.

Mindenek előtt meg kell e bizottságról jegyeznünk, hogy az a szék értelmiségének zömét foglalja magában, s azon 33 falusi székely gazda, kik a terem egyik oldalán a figyelmet magukra vonták, csaknem kivétel nélkül erőteljes, értelmes, higgadt férfiak.

Az új gyűlés legelőbb is a választáshoz készült, s e közben a candidáló bizottmány 3 tagja megválasztásának módzata élénk vitára adott alkalmat, mely névszerűt szavazással végződött.

Br. K. D. felkiáltás után óhajtotta a három tag megválasztását, s Ilyés Istvánt, gr. Toldalagi Viktort és Filep Albertet ajánlotta, minek azonban B. S. és B. L. ellene mondotak s szavazást sürgettek. S midőn a felett — legyen-e szavazás, vagy érvényesíttessék br. K. D. ajánlata — a határozatot 20-an egyéni szavazással kívánták kimondatni, s azt az elnök elrendelte, az eredmény a lett, hogy „igennek” épen annyian szavaztak mint „nemnek.” Az eldöntés tehát az elnök votumától függött. A főkirálybíró előadta, miszerint noha az acclamatio szerinti választást épen oly törvényes választásnak tartja, mint a szavazás általit, mindazáltal akkor, midőn a hatos bizottmány három tagját a törvény értelmében egy maga hívja meg: készséggel járul azon

dástól megóvják, de a naponként hatványozódó anyagi gondok ólom-sulya oly lidércz-nomás, mely a fantasiát magas rőtéből az élet prozai sarába tiporja, a kedélyt beteggé teszi, s előkészítő lépcsője az önmeghasonlás szomorú állapotának a magán életben is; annál inkább a szini-világban.

Az anyagi gondok: ez az, mi a színész válllaira napjainkban oly vészes teherrel súlyosul; ez az, mi a hivatott tehetségből néhány rövid év alatt előteremtí a szánalomra méltó comedist; ez az, mi beméltelyezi a kedélyt, tápot ad a világ és ember-gyűlöletnek.

S most miután a talán kissé hosszúra nyúlt bevezetés után tárgyamhoz értem; szabad legyen röviden ugyan, de a körülményekhez képest részletesen körvonaloiznom azt, mit a közönség a színészben nem lát, s ez okból megbirálásánál tekintetbe nem vehet; habár minden vehet; habár minden egyes szerepénél ott áll a háttérben mint Banquo szelleme, s követi őt mindent lépten; ott kuczorg asztalánál midőn eszik; ágyánál ha lepihent s nyakán ha szerepét tanulja; s ez, az élet anyagi küzdelme az existencia nyűgös kérdése.

Jelen rendezetlen viszonyaink közt a vidéki színész, épen azon nomád életet éli, melyet anno 1816-ban Láng Ádám János idejében; de mig akkor — s később is — színész és közönség közt megvolt ama szívélyes patriarcalis viszony, melyről Jancsó és Pergő Celestin sok érdekelt tudott beszélni: addig ma Dreyse és Krupp korszakában, midőn az enyém és tiéd felőli fogalmak is nemi metamorphosis-on mentek keresztül, minden megváltozott.

A szívélyes moecenaskodás naiv korszaka lejárt, a közönség pénzért föltétlenül élvezni akar, s ha zártzékét megfizette: nem tartozik tudni vagy számba venni az okokat, miért nem részesült pénzért oly szellemi élvezetben, a minőt joggal várhatott volna. És a közönségnek ez álláspontól tekintve a dolgot, tö-

véleményhez, hogy a más hármat az egész gyűlés szavazás után válassza meg; s tekintetbe véve még azt is, hogyha mindjárt a többség ellenkezőleg nyilatkozott volna is, 20 tag kívánatára a szavazást úgy is kénytelen lenne elrendelni, — szavazatát a szavazást sürgető indítványra adta.

Ennek folytán nagy szótöbbséggel ugyan azok lettek megválasztva, kiket br. Kemény Domokos felkiáltás után megválasztatni akart.

A főkirálybíró által pedig kinevezettek id. Petki Ferencz, Gálfalvi Imre és gr. Lázár Dénes.

A candidáló bizottság működése alatt az ülés felfüggesztetett.

Midőn a bizottság munkáját elvégezte, s az ülés tovább folytatottatott — egy kis szokatlan jelenés adta elő magát: Bereczky László a gyűlés színén felkérte a candidáló bizottságot, hogy nyilatkoztatná ki, miszerint azért nem candidálta őt alkirálybíróvá, mivel nem tartotta érdemesnek? (!!!)

A kérdés meglepte a gyűlést, mert hasonló eset úgy hisszük alig fordult valahol elő; azonban a meglepetés nem sokáig tartott, a főkirálybíró nyilatkoztatta, hogy a candidáló bizottmány távol van attól, hogy valakit a szék érdemes polgárának ne kívánna tartani azért, mert a candidatioba bevenni nem kívánta; azonban arra, hogy a bizottság okát adja: miért nem candidált valakit — mint e szokatlan kérdésre, nem tartja szükségesnek felelni.

Evvel a kérdés elenyészett volna, de gr. Toldalagi Mihály és Bereczky Sandor felszólitották a gyűlést, hogy Bereczky Lászlót candidálja, — a gyűlés ezen, a törvénnyel merőben ellenkező indítványra egyhangulag kimondá, hogy a candidatiót a törvény a bizottság által rendelve gyakorolni — az indítvány mellőztetik.

Sokan voltak, kik B. L. saját személye candidaltatásának szokatlan sürgetésében önkényt láttak, — a választás eredménye igazolta, hogy ezen urak tévedtek, mert a később bevégzett választás szerint a tiszta baloldali névsort három választó vitte következetesen, s azok közül is egyik maga B. L. Ha tehát candidaltatása sikerül vala, s ha a mit fel nem tesznek maga magát is választotta volna, B. L. három szavazatot kap vala biztosan; nem állítjuk, hogy még 7—8 szavazat megszereshető ne lett volna, de már azon eljárást ha valaki azt sürgeti, hogy engedtessek meg, miszerint bebizonyíthassa, hogy 128 szavazatból hármat bizonyosan, hetet eventualiter megnyerhet — akármí másnak, de önkénynek nevezni csakugyan nem lehet.

Az első napi ülés után a főkirálybíró vendégszerető asztalához mentünk, a hol a

kéletesen igaza van. Ne feledjük azonban, hogy a színész szinpad életé, működése, szoros összefüggésben van ma is mint egykor polgári — az az helyesen mondva magán életével; s mig az „aranykorban” kedély-világát az akkori — eléggé ismert — közszellem a művészet igényei számára fogékony, lelkesedésre kész összhangban tartották: a gőzmozdonyok mai szén-gőz korában merev igényekkel szemben ott áll a színész (csak a vidékiekről szólók) mintegy külön vált valami, ki magát a mai társadalom egyik osztályához sem számíthatja; kit pénzünkért ha megnéztünk, megtapsoltunk vagy lepisztogtunk eleget tettünk azon ma már csak szórakozást szerző szükségletnek, melynek egykor a szó valódi értelmében rüppartolás volt a neve. S ennek oka nem a közönség hangulata, hanem a színész kedély világában keresendő; a színész kezében volt és marad mindig a hur, mely közte és a néző érzelmei közt van kifeszítve, s ha e húrok ma hamis vagy érthetetlen hangokat adnak, s a dissonantia okait kutatjuk: fel fogjuk találni a színész magán életében, melyből kedély-világa — a művészet és közönség számára feldolgozandó anyagtárháza — a tápot nyeri.

Lesznek sokan, kik e sorok olvasásánál kételkedő mosolylik csóválják fejüket, mert általában véve a „szinészkedést” ma már nem tartják hálátlan üzletnek; s valóban a pesti színház 5—8—10—15 s 18 ezer forinttal fizetett tagjai épen nem aggódhatnak existenciájuk biztosíthatásának szomorú kérdése miatt.

Ott joggal követelheti mind a közönség mind a critica a kifogástalan művészi tökélyű előadásokat, mert a színész ott, ha lelkiismeretes ember, ki előtte művészet az egyedüli cél, s azt másod- vagy harmadrangú érdekek miatt megillető helyéről háttérbe nem sorozja — kizárólagosan művészetének élhet és élni tartozik.

Vidéken a viszony másként van; a pestiekkel párhuzamos arányba sem tehet ő gyarló

szokásos pohárköszöntések közül megemlítettöknek vélem az ő felségeikért, a magyar kormányért, gr. Péchy Manó kir. biztosért s a főkirálybíróért tett felköszöntéseket.

Másnap január 11-én a választás vitetett végbe, még pedig a legszebb rendben, a corteskedésnek semmi híre; ki is merne Marosszék kiválasztott polgárainak votumához jutni akarni másképp, mint arra tett érdemei által. A három választó helységhez komolyan seregelték a választók, s a jelölt távozott (fényes igazolásul annak, hogy téves feltevésben élt B. S. midőn az első napu megbélyegző határozattal látta szükségeseknek e testület tagjait s élekvásártól visszatartani.)

Ilyen választásnak aztán nem is lehetett más eredménye, mint az a mi lett, hogy egy pár állomást kivéve, a többire 5—6 szavazat eltéréssel, s így csaknem acclamatióval lett minden állomás betöltve.

A megválasztott tisztikar első soraiban hazafiasságok és képességekéről esmeretes férfiak állítottak; a tisztviselők minden egyének mellőzésével az azon állomásra való képesség és jellem tekintetbevételével választattak, s így okunk van legszebb reménnyel nézni új közigazgatásunk elibe.

A megválasztott tisztikar eskü-lététele napján az egész bizottmányt s városi notabilitásokat megvendégelte, hol a jókedvelkes felköszöntésekben jelentkezett.

Az új közigazgatás már kezdetét vette, s Bothos Kálmán alkirálybíró ugyanazon erőlyel, pontossággal és szigorral kezdette meg a közigazgatás vezetését, melyet tőle, mint addig is jó hírnevű administans tisztviselőtől, teljes bizottsággal vártunk.

Székünk szép tollú és nyelvű főjegyzője sem kevesebb hévvel folytatja részben új hatáskörű hivatalát, azon tűz azonban, mely megválasztatása 5-ik napján íróasztalát részben megemészttette — nem az ő heveségtől vette származását.

Országgyűlés.

Pest, január 22. 1872.

A képviselőház mai ülésén több kisebb érdekű jelentés után Deák Ferenc mintegy 2000 pesti polgár aláírásával ellátott kérvényt nyújt be a főváros rendezésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyában, fentartván a kérvény néhány pontjára vonatkozó saját nézeteinek előadását akkorra, ha majd az a törvényjavaslatl együtt napirendre kerül.

Benedek Gyula a központi bizottság előadója benyújtja a bizottság jelentését a pest budai összekötő-vasútról, a báttaszék-dombovár-

fizetések mellett, minőt a magán vállalkozók adhatnak; — kik előtt, bármennyire áthelyüljenek is a művészet szent tüztől, végtére is egy szintársulat vezetése pusztán üzleti kérdés*) — tiszta lelkiismerettel elmondhatja minden vidéki színész, hogy megélni mint ember, (ki a társadalomban feladatánál fogva nem foglalhatja el azt a helyet, hol a napszamos vagy kéz műves áll) és megélni mint színész (kinek feladata a művészet cultiválása) teljes lehetetlen.

A színész amphibiumi élete a fönmondottak szerint tehát egymással szoros összefüggésben van, s a selejtesség, a fél vagy negyed siker nem mindig a tehetség vagy szorgalom hiányában, hanem legtöbbször az anyagi szükségletek fedezésének lehetlenségében keresendő.

A színész havonkénti 60—70 forintjából az összeag harmad vagy negyed részét mindig visszaadja a közönségnek, mert a jelen vidéken divó fél vagy harmadrendszerek mellett, szini működhetése a vállalkozó kiadásaiival csaknem párhuzamos arányu költségekkel jár, saját erszénye rovására.

*) S ez nem is lehet másként, tudjuk jól, hogy a csak némi kép „szintársulat” névre érdemesíthető testületek igazgatói vagy épen nem színészek, vagy ha azok voltak, az igazgatás mellett a színészetet ritkán folytatják. Az is tudvalevő dolog, hogy magán vállalkozók országos segélyben nem részesülnek, s így a társulat fentartásánál, a tagok fizetésénél [kizárólagosan a napi bevételekre vannak utalva, mert oly segélyezési öszeg, a mit p. o. egy valamire való látványosság kiállítására is fölemész, harmatessepp az oceanban; hogy tehát a magán vállalkozó, kinek feje pusztán csak a művészetérti rajongásból nem fűhet egy társulat szervezése és vezetése körül; kinek minden esélyre bátan készen kell tartani a közvélemény által való nyilvános megdöröngölésre — tagjait nem az érdem, hanem a felhasználhatóság szempontjából díjazza, s hogy neki magának is első kötelessége saját énjéről gondoskodni először, mert végtére ő is csak ember: az világos, és a dolgok ilyen állásának természetes következménye. S hogy a színész ily körülmények közt önállás nélküli eszköz, egy kerék az üzleti gépezetben, az szintén világos. Ehez nem kell commentár. M. B.

zákányi vasut gépműhelyeinek Dombóváról Kaposvárra leendő áthelyezése iránt, a diósgyőrszlatinai vonalról, a gömői iparvasutakról és az Északamerikával kötendő szerződésről szóló törvényjavaslatról.

Szlávi ker. minister benyújtja a triesi Lloyd-társulattal kötendő tengeri postaszervezést.

Ezután főlvetettek a napirend tárgyai.

Pulszky Á. indítványát az egyetemi magántanároknak adandó segély tárgyában.

Vécsei Tamás főlzólalása után a ház elfogadja a p. ü. bizottság javaslatát s 5000 forintot szavaz meg e célra.

Ezután jő a kérvényi bizottság jelentése; a középtanodai tanáregylet kérvénye a tanárok fizetésének fölemelése iránt a közoktatásügyi ministerhez utasítatik a jövő évi budget készítésénél leendő tekintetbevélt végett.

Paczolay János indítványát egy ipoly-sági polgáriskola alapítására 45.000 forintnak és főtartásának szolgáló 12.000 forintnak megszavazása iránt a közoktatásügyi ministerhez utasítja a p. ü. bizottság, de különös összeget nem vél megszavazandónak; ott levén az ily célra szánt közoktatási megszavazott összeg.

Lázár Ádám kérvénye a csángó magyarok ösztöndíjjai tárgyában a központi bizottság ajánlata szerint a közoktatásügyi ministerhez utasított egyenlő fölosztás melletti lehető tekintetbevélt végett.

Pauler maga ajánlotta a központi bizottság nézetét.

Babes ur elvtársai nevében fölhozza, hogy így a román kormánynak is joga van magyarországi románok számára stipendiumot alapítani, ez levén a reciprocitás — mire Györfi megmagyarázta neki, hogy nem az, mert a magyar kormány a Magyarországra tanulni jövő, s nem a Romániában tanuló csángó-magyar ifjak számára adja az ösztöndíjakat.

A közokt. minister előterjesztése a műegyetem iránt — a már megszavazott 15.555 forint fölül még 12000 forintnak a Budáról Pestre leendő átköltözködésre s egyéb költségekre leendő megszavazását kéri — a k. p. bizottság ajánlata szerint elfogadtatik.

Napirendre jött ezután a magyar sorhadi csapatokhoz és hadi tengerészethez 1872-ik évben kiállítandó ujonc és póttartalék jutalékok iránti javaslat.

Csanádi Sándor az átkozott közönség uralma alatt még egy bakkancsot sem szavaz meg, nemhogy katonát; Tancsics M. se szavaz addig ujoncot, míg a gellérthegyi citadellát a kormány közönségtestől együtt le nem dönti a Duna fenekére; míg Simonyi báró, megszavazza ugyan, de csak a „magyar hadseregnek”. Végül Péchy Tamás pártolva Simonyit, azon ész-

Azért a hivatásának élő vidéki színész ha sulyt fektet arra, hogy színi megjelenése a közönség előtt az illem szigorubb követelményeinek is megfeleljen: e cél elérésére fizetésének egy harmadát megvonja a magán embertől s feláldozza a színésznek.

És ez így van!

Ebből látható, hogy azon kedvelt párhuzam, melyet egy megyei vagy városi másod vagy harmadrangú tisztviselő — „ki naponként 6 keserves órát dolgozik az irodában” — s a színész évi díja közt tenni oly szokássá vált, ha a dolgok mélyére tekintünk, a vidéki színészre nagyon meddő eredményt mutatna fel.

Mit várhat tehát ily viszonyok közt a közönség színésztől: kinek a helyett, hogy Shakspeare, Schiller és Moliere örökbecsű műveiből hangya szorgalommal gyűjtene a művészet árat nem ismerő gyöngyszemeit: az egyszer egyet magolja, osztályozza kifizetetlen és kifizethetlen számláit, naplót vezet zálogjegyei lejárat és megújítási idejéről, folyamodványokat ir lakbér fizetése elnapolhatásáért háziasszonyának, s ellátja azt hetenként egy-két zártszékjegy melléklettel; s végre szabadidejében promenadokat tart igazgatója ablaka alatt, kilesve a kedvező pillanatot, mikor lehetne 2-3 havi díj összeget meghaladó előlegét vagy 20-25 forinttal szaporítani, hogy egy szükséges zöld frakkot, veres tricót vagy sárga parokát szerezzen, s a többletből hitelezőit egy kissé megszélesítse.

Ez a színész magán életének halvány körvonalú vázlata; s most a közvélemény ítélőre bizom meghatározni a gyümölcs értékét, mely a leirt talajban terem, — de nem kell feledni, hogy kopár szírtén a képzett, lelkiismeretes kertész sem termesztethet lybanoni cedrust.

Szabadítsák fel a lelket, a kedélyt a nyugós bilincsek alól, s tegyék lehetővé, hogy a színész hivatásának egyedül csak hivatásának, élhessen.

revélt kockázattal, hogy mért nem beszél a kormány részéről is valaki, midőn itt a háznak egyik pártja határozottan megtagadja a t. javaslat megszavazását.

Erre aztán gr. Lónyay miniszterelnök röviden megmondja az okot, mi nem más mint az, hogy a jobboldal fölöslegesnek s időpazarlásnak tartja ismételni azon érveket, melyeket már eddig is ismételni volt kényszerítve az évenként megújuló indítvánnyal szemközt. — A jobboldal tartós helyeslése követte a rövid találó indokolást.

A részletes vitánál — a t. javaslatot a baloldal is elfogadta föltételeken — Simonyi b. beadta módosítványát, hogy „magyar sorhadi csapatok” helyett „magyar hadsereg” tétessék, — de ez a tavalyi eljárásához következetesen most is elejtetett, — s így a baloldal a t. javaslat ellen szavazott.

Körmendy indítványa az ujonczozásnál felmerülő visszaélések megszüntetése iránt, a ministerelnök főlzólalására akkorra halasztott, midőn az idevágó s a kormány által közelebb beadandó javaslat fog tárgyalatni.

Megszavaztattak ezután még a hadjutalék számának az újabb népszámlálás adatai szerint leendő megváltoztatásáról, s a honvédszállaljak szaporításáról szóló javaslatok.

Napirend tárgya volt továbbá az ipartörvényjavaslatnak a főrendek által tett módosítványai, melyeket a központi bizottság elvetett.

Szlávi minister megjegyzi, hogy a hirlapi cautio sehol a világban nem tartozik az ipartörvénybe, a javaslatot készítő bizottmány-nak is ez volt nézete, bizonyítván azt a 140. §. egyik alinea-jával, mely így szól: „a sajtótörvények tovább is főtartatnak” — mert az bizonyos, hogy a cautio eltörlésével a sajtótörvényen is változtatni kell. Ezt pedig mellesleg eldönteni nem lehetvén, ajánlja a főrendi módosítvány elfogadását.

A meglehetősen élénk vitában részt vettek Orbán B., Tancsics M., Csernátóni L., Mattyus Aristid és Tóth K.

Végül Györfi Gyula ajánlja a jobboldalnak, hogy „a legfőbb fontosságú reformkérdésnél” szavazzon a cautio-ellenzőkkel.

A jobboldal mint egy ember, szavazott, a cautiónak mostani főtartása mellett.

B. Podmaniczky Frigyes a jobboldal azon argumentumából indulván ki, hogy a cautio kérdése az ipartörvénybe nem tartozik, külön törvényjavaslatot ad be a cautio eltörléséről.

A vadászati javaslatra vonatkozó főrendi módosítványok szintén elfogadtattak.

Reformokat, mindenek felett reformokat, a vidéki színiügyek hagyományos vezetési rendszerében; mely szorosan meghatározza a színész és magán ember igényeit.

A színművészet csak úgy örülhet virágzásnak, ha mivelői a művészetnek élnek, s ez viszont csak ott és akkor lehetséges, ha a lélek békái alól föl van szabadítva.

E cél kiküzdhetésének segéd forrásaira nincs miért utalni; hazánkban mindenütt van a színészet iránt annyi ügyeszeretet és érdekeltség, hogy a megyék és városok e fontos nemzeti ügyet elesni nem engedik; a kormány, s itt ott egyes nagylelkű adakozók, végrendelkezők megemlékeznek színészetünkről is, s nem ritkán olvasunk kegyadományokról „színművészi célokra.”

Ez összegek gyümölcsözővé téve, csak akkor felelnek meg rendeltetésüknek, ha nem fészerek, diszlettárak, cserepezések s több efélékre fordítatnak, hanem a színésznek, — kinek földadata „hogy tükröt tartson a természetnek, hogy fölmutassa az erénynek ön ábrázatát, a gunynak önön képét, és maga az idő, a század testének tulajdon alakjait és lenyomatát” — lehetővé teszik az anyagi gondoktól szabad megélhetést.

Ekkor várható színészetünktől tökélyre törekvő, s azt megközelítő eredmény; ekkor lesz a színház nem csak szórakozások, de magas szellemi művelgetek tárháza. S a színész, ki élte napjaival áldoz a művészet oltárán, büszke önértéssel mondhatja élte alkonyán: dicső harcot vívtam! Mert a közönség sem lesz arra kárhoztatva, hogy mint a nyár-éji álom kérges marku kézműveseinek játékaról mondja az amazon királynő: „Szánva nézze a vergődő nyomort s szolgálatában megszokadt hűséget.”

Mátrai B. Béla.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, jan. 25.

(s.) Angliában mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet a pártküzdelem az államalak kérdésében. Tudjuk, hogy ebben az országban, melynek institúciói között annyi ellentétesség van a liberalizmus és conservatismus ellentétés elveinek alkalmazásával, itt a szabad szó, a szabad gondolat hazájában, a hol ezzel szemben aztán ott áll a kiváltságos osztály oly politikai jogokkal, minőkkel sehol többé a continensen, Angliában, mondjuk, mely bámulatraméltó monarchiai constitúciójának áldásait már annyi évszázad óta békében élvezzi; melyre már a francia 1789 i forradalom radicalis eszméi is alig voltak befolyással: ott néhány év óta mint nagyobb tért nyernek nemcsak a republián, de a socialis és communistikus tanok is.

S az a bámulatos, hogy az angol dynastia és kormány oly erősnek érzi mégis maga alatta földet, hogy a legkisebb gátot sem veti ezen egykor öt elnyelendő mozgalomnak elé. Nyugodtan tekint, sőt képviselőjének jelenléte által mintegy törvényesíti az „Internationai” gyűlézéseit; hagyja szónokolni a republiánus meeting coripeusait; szabad tért enged a socialis és communistikus tanoknak a sajtóban és egyletekben; megtűri e téren a tulajdon stb. nyílt megátadatlásait, t. i. mindannak, a mi a mai társadalom szerkezte ellen van irányozva, — s mindezt anélkül, hogy valami ős-rendszabályról még csak gondolkodnék is. Meglehet úgy gondolkozik, hogy ha azoknak az irányoknak fejlődése, melyeket a continensen annyira üldöznek és perhorresceálnak, természetzerű, a világ és társadalmi rend logikájával összhangzó: akkor hiu minden emberi törekvés ellene. Igen, de épen az a kérdés vagyis inkább nem kérdés, hogy p. a communismus az emberi társas együttlét egyéni szabadságával már fogalmilag ellentétlen áll, következésképp ez az irány nem is lehet jogosult, egészséges.

Nagy republiánus tüntetést szándékoznak tartani f. hó 30-án is Dilke tiszteletére Londonban, a szabadkőműves csarnokban, mely alkalommal a republiánus párt legközelebbi gyűlésének, a kormány által történt fölmozgatása ellen fog tiltakozni. A párt John Stuart Millt akarta a dolog élére állítani, kinek tekintélye kétségen kívül nagyon lendített volna a republiánusok ügyén; Stuart Mill azon rövid, hiedeg levélben tudtára adta a bizottságnak, hogy ő rokonszenvez ugyan az ügygyel, de sajnálja, hogy nem vállalhatja el az elnökséget, sem meg nem jelenhet a gyűlésben.

Badenben a jezsuiták mellett demonstrál a papság és bizalmi feliratokat faragnak mindenféle ultramontán potentátnak. S az a furcsa, hogy a badeni világi papok nagy ellen-ségei ugyan a jezsuitáknak, de mégis aláírják a feliratokat, mert hát muszáj.

A spanyol kormány közelebb az Internationale ügyében köriratot intézett a tartományi helytartókhoz. Az Internationale, mondja e körirat, oly communista párt, mely minden létező ellen összeesküvést forral. Ily elvek terjesztését a spanyol kormány nem engedheti meg, ha egyszersmind szövetekezés is történik ezen elvek kiviteleré. A körirat továbbá azt mondja, hogy az Internationale a törvényen és az alkotmányon kívül áll, s ennél fogva a büntető törvénykönyv 198-ik pontja alá esik. Az Internationaleval összeköttetésben álló egyesületek azonnal fölmozgandók.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 25. 10 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: jan. 25. 11 ó. — p. d. e.

A horvát új képviselőválasztások általól a jövő hó elejére rendeltetnek el. Zágrábban nagy izgatottság uralg.

Király és királyné ő flseik tegnap Salzburgba utaztak, honnan Meranba mennek.

Grillparcer német költő tegnapi temetése rendkívül fényes volt.

Távirida-összeköttetés a külfölddel tegnap ismét meg volt szakítva.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 25-én

— Ö felsége a király e hó 22 én ki-hallgatáson fogadta a Salzburgból visszatért Beust gróft.

— Andrassy gróf bécsi estélyén Field is megjelent New-yorkból, ki az ottani huzalok eszméjéhez a tervet adá.

— A pénzügyminister Basa Miklós helybeli pénzügyi fogalmazó gyakornokot a nagyszabeni pénzügyigazgatósághoz fogalmazóvá nevezte ki.

— A folyó hó 31 én rendezendő jogász bálra erőlyesen folynak az előkészületek.

A rendezőség mindent elkövet, hogy e vigalom egyike legyen az idény legfényesebb mulatásainak, s a debütírozandó ifjú leánykákknak a diszes alaku táncrend, cotilion jelvények, bouquetokban minél kedvesebb meglepetéseket szerezzen. Ugy tetszik, mintha az idej vialmak árfolyamai a tavalyihoz képest szállottak volna. A kolozsmonostori gazdasági tanintézet vialma anyagi tekintetben nem végződött oly fényesen, mint azt gondoltuk volna, mert csak ötven forintot jövedelmezett. Ez nem sok az igaz, de kezdetnek elég s buzdító előlegnek tekinthetik a jövő idényre.

— Bakody L. zongorahangversenyző tegnapi estélye telt páholyok, de csekélyebb zártzék-közönség előtt folyt le a színházban. A hangversenyző nagy gyakorlottságot tanúsító játékaival egy pár productiójában elismerést nyert, s végül a Rákóczy előadásával is megtoldá a műsort. Két élvezetes piéct nyújtott még Kohler Gyula szép fuvola- és Ruzicskáné asszony finom hegedű-szólója, kik mindketten elismert kedvencei közönségünknek s kiknek ezuttal is zajos tapsokban köszöntö meg a közönség a nyújtott élvezetet. A hangversenyt egy kis ujdonság: az „Apró félreértések” című egyfelvonásos angol vígjáték követte, melyben a helyzetekből fölmerülő comicum igen ügyesen van kifejtve. Polytonos derűtségben is tartotta a közönséget az élénk előadás, melyben Szilágyi, Mátrai és Kassai adták a főbb szerepeket.

— Torda, 1872. jan. 24. Ma délelőtt megtörténvén a megyei tisztviselők választásáról az illető bizottmányok által a referada, az eredmény a következő: Alispán: Miksa Elek, 185 szavazatból 148-al. Főjegyző: Szentkirályi Gábor 148 sz. Első aljegyző: Czigler János 183 szav. Második aljegyző: Rédiger Béla 149 szav. Tisztügyész: Nagy Imre 80 szav. Pénztárnok: Puhl Ignác 141 szav. Ellenőr: Csipkés Gyula 148 szav. Számvívó: Szabó Ferenc 146 szav. Főorvos: Harmath Márton előleges közfelkiáltással — nem lévén versenytárs. Alsó kerületi orvos: Bláha József 146 szav. Felső kerületi orvos: Lepácsék János 181 szav. Mérnök: Paulás Ignác 147 szav. Felső kerületi erdősz: Stráuv Miklós 179 szav. Alsókerületi erdősz: Szöllősy János. Központi állatorvos: Czéha Ferdinánd 160. Felső-kerületi állatorvos: Müller Mihály 170. Szolgabírák: Járjai járásba: Dávid András 150 szav. Balázsfalvi járásba: Veres Dónes 151 szav. (uj.) Torockzai-ban: Rác Sámson 185 szav. Egerbegyiben: Almási János 149 szav. Ludasiban: Deák Sándor 149 szav. M.-Kapusiban: Moga László 183 szav. Magyaróiban: Kádár Pál 185 szav. Görényiben: Logyin József 152 szav. Maros-Járáiban: Körösi Albert 151 szav. V.-Szt.-Ivánban: Nagy Tamás 148 szav. Árva-széki elnök: Nagy Miklós, ügyész 135 szav. I-ső árva-széki ülnök, Szöcs Péter 181 szav. II-ik árva-széki ülnök, Réthi József 141 szav. Közgym osztatlan felkiáltással Horváth Mihály. Árva-széki jegyző: Székely János 146 szav. Kik is a hely színén azonnal feleskettvén, alispán Miksa Elek maga s a tiszt kar nevében egyszerűen, de annál ékebben megköszöné a bennük helyezett bizalmat. Ezután kinevezettvén az állandó, igazoló, bíráló bizottmányok, kezdetét vette a fegyelmi bizottmányra sat. szavazás. A választás a közvélemény kifolyása levén, közelégtűléssel találkozott. — A románok jobbadán saját véreikre kaptak s így azok sokkal több szavazatot szabtak, miután mások is rájuk adták szavazataikat.

— Beküldetett. Figyelmeztetjük városunk képkedvelő közönségét, hogy a jelenleg Aradról itt mulató Prigel György olajképarus részletfizetés 16 forintjával árultaja utazóival azokat a képeket, melyek Stein János helybeli papírkereskedésében szintén részletfizetésre 7 ft 50 kron kaphatók. A különbség az árak közt egy kissé igen nagy. Mint halljuk a nevezett képarus az ország beljébe is szándékszik s így az erdélyrészi vidéki lapok figyelmét is föl hívjuk ez esetre.

— Kérelm. Tiszteletteljesen felkérem mindazon t. hatóságokat, egyleteket és egyeseket, kikhez a Kolozs Monostoron alapítandó önkéntes tűzoltóegylet részéről netán gyűjtő-ívek érkeztek volna, sziveskedjenek azokat czimem alatt 1. é. január végére beküldeni, hogy a felszerelés sat. költségvetését mielőbb véglegesen megállapítani lehessen. Kolozs-Monostor, január 24-én 1872. Kodolányi Antal igazgató.

— Értesítés. A küllömegyei gazdasági egylet tagjai értesítetnek, hogy f. év febr. 4-én rendkívüli közgyűlés fog megtartatni D.-Sz.-Mártonban, a megye házában, az egyleti szabályok módosítása tárgyában. Egyszersmind felhivatnak, a különböző kiküldött bizottságok és szakosztályok hogy munkálataikat, a rendkívüli közgyűlést megelőző igazgató-választmány ülésébe beadni sziveskedjenek. A küllömegyei gazdasági egylet igazgató választmányának 1872. jan. hó 21-én D.-Szt. Mártonban tartott üléséből. Farnos Elek, egyleti jegyző.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

(38) A Dézs közelében fekvő „Guga“ nevű erdőben a m. keleti vasút
II. Építészeti osztálya

16000 szál tölgyfát ad el a tövén.

A venni szándékozók eziránti ajánlataikat
legkésőbbre a folyó 1872 január-hó 31-dikéig
nyújtásuk be a fentnevezett építészeti osztályhoz, **Kolozsvártt, Széche-
nyi-téren, a Jakab Elek házában levő irodába.**

(40) A kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat III-dik évi
rendes közgyűlése
folyó 1872-dik évi február-hó 22-kén délután 3 órakor tartatik
a városi községteremben.

Tárgyai:

1. Az igazgató választmány jelentése az 1871. évi üzletről.
 2. Nyolcz választmányi tag kisorsolása és újak választása [alapsz. 29. §],
 3. A választmány intézkedéseinek tárgyalása.
 4. Az 1871. évi számadások és mérlegek megvizsgálására kiküldött bizottmányok je-
lentései s ezek nyomán az 1871. évi számadás és mérleg megvizsgálása.
 5. Az alapszabályok 23. §-ának d) és e) pontjai által rendelt mérleg és számadás-
vizsgáló bizottmányok megválasztása.
 6. A lefolyt évi tisztajövedelemtől intézkedés és az osztalék megállítása.
- A t. cz. részvényesek e **közgyűlésre** azon értesítéssel hivatnak meg, hogy a
szavazási jog akár személyesen, akár felhatalmazott által gyakorolható, — de a meghatal-
mazottnak is részvényesnek kell lenni [alapsz. 21. §].
- A közgyűlésben résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy részvényeiket f. évi **Feb-
ruár-hó 19-én és 20-án d. e. 9 óráig** és a gyűlés előtt való nap
esti 6 óráig a gyűlés tartamára az intézet helyiségében letenni szíveskedjenek, hol a
felhatalmazási és jogosultsági okiratok megvizsgálására kiküldött bizottmány a megjelenési
jegyeket kiszolgáltatja [alapsz. 19—20. §§].
- Kolozsvártt, 1872. Január-hó 24 kén.

Az igazgató választmány.

!!! Fausztatási vállalat !!!

Gr. Andrassy Gyula, b. Wesselényi József,
s több más birtokos u. n.

hesdátí osztatlan közös és mintegy 20.000 holdnyi terjedelmű
havasaikban

a Jára vizére Jára mezőváros határáig kiterjedőleg,
a földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumtól
**30 évre fausztatási engedélyt
nyervén;**

nevezett birtokosság az engedélyt egyelőre

12 évre vállalkozókra kész átruházni.

Vállalkozási ajánlatok még e tél folytán **február 25-ig** beiktathatók
gr. Bély Ferenc birtokossági elnökhöz Báldra, vagy **Ürmösi Sá-
muel**hez mint gr. Andrassy Gyula megbízottjához Kolozsvárra, esetleg
alóltírt birtokossági jegyzőhöz, hol a további adatok felől is részle-
tesebben tájékozódhatnak.

Megjegyzendő, hogy a Jára vizének kevés költségbe kerülő kitakarítása folytán,
nemcsak **tűzifa**, hanem **deszka** és más **épületfa** tutajon való szállítása is
létrehozható.

Vállalkozási ajánlatok ez iránt is a kejelelt ideig elfogadtatnak.

Kolozsvártt. jan. 17 én, 1872.

TOMPA KÁROLY,
a birtokossági gyűlés jegyzője.

Tiszta jó borok !!! Karvazy Gyula

csemege-, bor- és fűszer-üzletében kaphatók: pe-
csételt kupás (cylinder) üvegekben.

Jó asztali bor 1 kupa 48 kr.

Finomabb asztali bor 1 „ 54 kr.

Bakator 1 „ 70 kr.

Legfin. 1862-i bakator félkupa . . . 50 kr:

Budai ó-bor vörös „ 50 kr.

Minden kupás (cylinder) és félkupás üvegért
a **betét** 10 krajczár és ugyanannyiban vissza
is véletik.

Figyelmeztetésül: a fennjegyzett borok a leg-
jobb állapotban adatnak ki, nemkülönben vidéki
megrendelések is a legpontosabban küldetnek el.

Karvazy Gyula,
Főtér gróf Teleky-ház

(426)

(15—25)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Egészséges alvás,

mell- és gyomor bajok gyógyítása által eredményezve.

HOFF JÁNOS udvari szállító ur központi raktárának
Bécsben, Kärtnerring 11.

Görkau, 1871. december 3-kán. Szíveskedjék nekem az ön olyanigra gyógyhatékony malta-csokoládé-
ból 5 fontot küldeni. A legutóbb küldöttet egy barátomnak adtam, a ki csakhamar javulásnak indult

Markovits Ferencz.

Bécs. Az ön becses készítményei, melyek úgy gyógy-rejük, valamint igen jeles ízük miatt joggal viktak
ki maguknak világhírt, nálam is igen öröndetes hatásvak voltak. **Értőgyam,** mely sohasem volt rendben és a
gyakran nyugtalan álom mindkettő, —miután a Hoff-féle malta-csokoládé szabályszerűen veszem, helyredült. Az
ön malta-csokoládéja a legjobb surrogatum és igen erősít. Az ön malta-mellenczükörkái pedig tartós köhögés-
és kínzó nyálkától szabadítottak meg. Midőn tehát az oly jótékony malta-csokoládékat ajánlom, ez azért van,
minthogy jelesesükről meg vagyok győződve és mivel emberi kötelességemnek tartom más szenvedőket e való-
ban élvezetes szerekre figyelmeztetni.

Leibentrost József,

háztulajdonos, Lipótváros 6. szám.

Valódi HOFF-féle Malta-csokoládékat egyedüli áradója Kolozsvártt Karvazy Gyula, Fehérvártt
Csiki Kristóf, Segesvártt Teutsch J. B. Dézsén Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt-Miklóson Lázár Antal
Szvegye és fiaínál.

A zámi birtokon

az első erdélyi vasút zámi állomásánál, a legnemesebb magról tenyésztett
gyümölcsfák, pulya-fák, pyramis alakú díszfák, to-
vábbá **szőlő-tőkék, feketefenyűk, dugványok** sat. a leg-
jutányosabb áron és nagy készletben eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **névjegyzék,** mely kívánatra
megküldetik.

A zámi jószág-igazgatóság.

LEGUJABBAN MEGJELENTEK!

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt
kaphatók:

Egyházi beszédek.

Irta s elmondta **Filó Lajos** nagy-körösi ref. lelkész.

I. füzet: **Unnapi és alkalmi beszédek.**

Ára 1 frt 50 kr.

R O M E

et la

république française.

Par M. JULES FAVRE de l'académie française.

Ára 5 frt 7 kr.

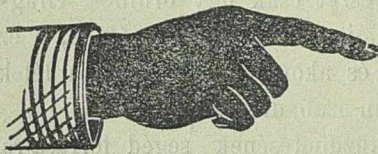
A KARTHAUSI.

Irta br. **EÖTVÖS JÓZSEF.** 6-dik, jutányos kiadás.

Ára 1 frt.

Elbeszélések.

Irta **JÓSIKA JULIA.** 2 kötet. Ára 1 frt 60 kr.

Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal,
a kolozsvári levélpósta indulása s érkezése, távirtda, kamat-számítás és árendát
mutató táblákkal.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. postán küldve 35 kr.

Gazdasági zseb-naptár

1872-re.

12-dik évfolyam.

Szerkesztő **Kodolányi Antal.** Ára 2 frt.

Szembetegekre nézve legna-
gyobb fontossága

a világhírt, valódi dr. **WHITE-féle
szemviz,** Ehrhardt Traugott-tól Gross
breitenbachban Thüringiaiban; kapható:
Kolozsvártt **Kronstädter József** ur
által, a főtérén 2. sz. a. zálogköltésű in-
tézennél és kül monostorúca 134. sz. a.

Egy üveg ára 1 frt. o. é.
Nyilvános közlést. Szememmel nagy
fájdalmakat szenvedtem, s miután dr. White szem-
vizét használtam, négy nap alatt tökéletesen javu-
last éreztem, úgy hogy szemem fájdalma tökéle-
tesen megszűnt. A miért is közölnöm nyilván-
tom és e szemvizet mind-n szembetegnek ajánlom.
Kolozsvár, decz. 26-án, 1871. **Várady László.**

s. k. kolozsvári polgár, s a kül meggyarizted kapi-
tány. — **Bizonysítvány.** Ném hosszabb ideig
szemvedtet **nehéz szemhajban.** Ajánlás kö-
vetkeztében használtam dr. White szemvizét, s ez idő-
őteteltesen meggyarizted szemhajból. **Wiegand,**
polgármester **Oberlunggenben.** Tová bá:
Miután ön dr. White-féle szemvizével egy igen
nagy szemhajból megmentett, kényesre
nézem magam ezt más szembetegnek is tudni ad-
ni, s kérem ön: راستاني bárdnám meghagyása foly-
tán (itt kövéseik a meggyarizted, hogy o'y jódkony
szemviz-öl küldeni szíveskedjék. **Grimm Bor-
bára, Untergrünperben.**

4-6
Eladó tűzifa

Kiskapuson a birodalmi uttól ötperez jó-
utóni távolságra **1000 rövid bükk,**
és **400 hosszú** öl legnagyobb rész-
ben tölgyfa. Értekezhetni Gyulaban
POP MIKLÓSNÁL.